

KOPIE

Příloha č. 1 k Čj. 208-57/2010-1216

**MINISTR OBRANY
ALEXANDR VONDRA**

Čj. 1023/2011-1140

V Praze dne 14. června 2011
Příloha: 3 svazky

Vážený pane předsedo vlády,

v příloze zasílám materiál pro jednání schůze vlády „Kontrolní závěr Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 10/10 Peněžní prostředky určené na pořízování vybrané techniky Armády České republiky“ a žádám Vás o jeho zařazení do částí B programu schůze vlády.

S úctou

Vážený pan
RNDr. Petr Nečas
předseda vlády
Praha

14/6

KOPIE

KOPIE

Příloha č. 1 k čj. 209. 69/2010-1296

Ministerstvo obrany

čj. 1023/2011-1140

V Praze dne . června 2011
Výtisk č. 1

PRO SCHŮZI VLÁDY

Věc: Kontrolní závěr Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 10/10 „Peněžní prostředky určené na pořizování vybrané techniky Armády České republiky“

Důvod předložení:

Materiál se předkládá na základě úkolu předsedy vlády čj. 07653/11-OVA ze dne 17. května 2011

Obsah:

- I. Návrh usnesení
- II. Předkládací zpráva
- III. Kontrolní závěr NKÚ
- IV. Stanovisko Ministerstva obrany

Předkládá:

Alexandr V o n d r a
ministr obrany

KOPIE

KOPIE

I.

N á v r h

USNESENÍ

VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY

ze dne 2011 č.

ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 10/10
„Peněžní prostředky určené na pořízování vybrané techniky Armády České republiky“

Vláda

I. bere na vědomí

1. Kontrolní závěr Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce č. 10/10 Peněžní prostředky určené na pořízování vybrané techniky Armády České republiky, obsažený v části III materiálu č.j. /11 (dále jen „Kontrolní závěr“),

2. Stanovisko Ministerstva obrany ke Kontrolnímu závěru, obsažené v části IV materiálu č.j. /11;

II. **ukládá** ministru obrany realizovat opatření k odstranění nedostatků uvedených v Kontrolním závěru, obsažená ve stanovisku uvedeném v bodě I/2 tohoto usnesení, splnění těchto opatření vyhodnotit a s výsledkem tohoto vyhodnocení seznámit vládu do 31. ledna 2012.

Provede:

ministr obrany

KOPIE

Předkládací zpráva

Materiál týkající se Kontrolního závěru Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) z kontrolní akce č. 10/10 „Peněžní prostředky určené na pořízení vybrané techniky Armády České republiky“, je předkládán vládě na základě žádosti předsedy vlády. Kontrolní závěr NKÚ objektivně popisuje stav kontrolované oblasti před kontrolou a v jejím průběhu.

Kontrola byla provedena u kontrolované osoby Ministerstva obrany (dále jen „MO“) a jejím cílem bylo prověřit poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků určených na pořízení vybrané techniky Armády České republiky (dále jen „AČR“). Kontrolovaným obdobím byly roky 2005 až 2009, v případě věcných souvislostí též období předcházející a následné.

S vážnou výhradou hodnotí NKÚ dlouhodobou absenci koncepčního materiálu rozvoje AČR s tím, že předcházející koncepce z roku 2002 a 2003 pouze obecně definují vyzbrojovací programy, a to bez stanovení počtů potřebné techniky a termínů jejího pořízení, bez specifikování nutných finančních prostředků a stanovení konkrétních typů potřebné techniky. Tyto koncepce umožňovaly MO nakupovat techniku bez dostatečného zdůvodnění její aktuální potřeby. Dále NKÚ vytýká MO využívání postupu zadání veřejných zakázek mimo režim zákona, za využití výjimky pro vojenský materiál. Problematickým hodnotí NKÚ rozšiřování věcných, časových a finančních parametrů akcí při pořízení techniky v rámci programového financování.

Kontrolní závěr NKÚ z kontrolní akce neobsahuje skutečnosti o porušení rozpočtové kázně ani o jiném porušení právních norem.

Resort MO ve svém stanovisku ke Kontrolnímu závěru NKÚ uvádí opatření, která byla v rámci resortu přijata k odstranění zjištěných nedostatků a navrhuje vládě přijmout usnesení s úkolem vyhodnotit splnění opatření k nápravě stavu a s výsledkem seznámit vládu do 31. ledna 2012.

Materiál nemá žádné dopady na veřejné rozpočty, podnikatelské prostředí, ani na vztah rovnosti mužů a žen.

V souladu s přílohou č. 5 Jednacího řádu vlády nebyl materiál projednán v meziresortním připomínkovém řízení.

Kontrolní závěr z kontrolní akce

10/10

Peněžní prostředky určené na pořizování vybrané techniky Armády České republiky

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2010 pod číslem 10/10. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ MVDr. Rudolf Němeček.

Cílem kontroly bylo prověřit poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků určených na pořizování vybrané techniky Armády České republiky (dále také „AČR“).

Kontrolovaným obdobím byly roky 2005 až 2009, v případě věcných souvislostí též období předcházející a následné.

Kontrola byla prováděna v době od května 2010 do února 2011.

Kontrolovanou osobou bylo Ministerstvo obrany (dále také „MO“).

MO podalo proti kontrolnímu protokolu námítky, které byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námítkách. Odvolání proti rozhodnutí o námítkách, které podalo MO, bylo vypořádáno usnesením Kolegia NKÚ.

Kolegium NKÚ na svém IX. Zasedání dne 2. května 2011
schválilo usnesením č. 9/IX/2011
kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

MO je organizační složkou státu a ústředním orgánem státní správy zejména pro zabezpečování obrany České republiky a řízení AČR. MO je správcem rozpočtové kapitoly 307 a správcem programů, v jejichž rámci je pořizována vojenská technika. Je zodpovědné za efektivní využití peněžních prostředků v rámci rozpočtové kapitoly 307.

V období let 2003 až 2006 došlo v rámci reformy postupně k reorganizaci a redislokaci útvarů a zařízení AČR. Vojenská technika AČR byla a je pořizována v rámci mnoha programů reprodukce majetku, vedených v informačním systému programového financování.

Kontrola bylo podrobena pořizování techniky AČR, a to zejména postup přípravy a zabezpečování realizace akcí v rámci podprogramů a programů se zaměřením na poskytování a užití vynaložených finančních prostředků státního rozpočtu na stanovený účel a zabezpečování optimalizace jejich použití, přičemž se kontrola zaměřila na dodržování zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících

zákonů (rozpočtová pravidla), a vyhlášky č. 40/2001 Sb., resp. č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku.

Kontrola byla zaměřena především na soulad realizovaných nákupů vojenské techniky s koncepcemi AČR, na realizaci nákupů, splnění technických parametrů a využívání nakoupené techniky. Kontrolovány byly části programů a podprogramů, z nichž byly financovány akce spojené s pořízením:

- a) středních dopravních letounů A-319CJ,
- b) taktických transportních letounů CASA C-295M,
- c) vrtulníků Mi-171Š a Mi-35 a jejich modernizaci,
- d) lehkých obrněných vozidel IVECO,
- e) dělostřeleckých střeleckých a vyhledávacích radiolokátorů a trenažérů ARTHUR,
- f) středních terénních automobilů.

Celkové výdaje státního rozpočtu na pořízení uvedené techniky dosáhly cca 18,2 mld. Kč.

Poznámka: Právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Koncepce výstavby AČR

Vláda svým usnesením ze dne 13. listopadu 2002 č. 1140 schválila *Koncepci výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky* (dále jen „Koncepce 2002“). V oblasti zásadních opatření k zahájení reformy v roce 2003 bylo uvedeno devět hlavních vyzbrojovacích programů. Vláda následně svým usnesením ze dne 12. listopadu 2003 č. 1154 schválila *Koncepci výstavby profesionální Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky přepracovanou na změněný zdrojový rámec* (dále jen „Koncepce 2003“). Zde bylo uvedeno 13 hlavních projektů vyzbrojování a dále modernizační projekty v rozdělení podle specializace AČR.

Zásadními nedostatky uvedených koncepcí byly:

- **absence analýzy výchozího stavu a určení cílového stavu výzbroje AČR, z nichž by vyplývalo, jakou techniku AČR skutečně potřebuje ke splnění svých úkolů ve vazbě na vojenské ambice ČR;**
- **nedostatečné zdůvodnění potřeb pořizování nové techniky a výzbroje;**
- **absence finančního a časového rámce, z něhož by vyplynulo, kdy a v jakém finančním objemu má být technika pořízena.**

2. Pořízení vybrané techniky

2.1 Nákup středních dopravních letounů Airbus A-319CJ

V koncepcích 2002 a 2003 nebylo pořízení středních dopravních letounů jako náhrady za letouny Tu-154M zařazeno, neboť MO předpokládalo ukončení technického života letounů Tu-154M v letech 2016, resp. 2020, s možností jeho dalšího prodloužení vzhledem k nízkému počtu nalétaných hodin. Program ev. č. 207 360 – *Zvyšování schopností vzdušných sil* byl plánován na roky 2005 až 2006 s peněžními prostředky ve výši 121,8 mil. Kč včetně DPH, avšak v roce 2005 do něho byla dodatečně zařazena akce ev. č. 207 360 0020 – *Střední dopravní letadla – nákup*. Peněžní prostředky programu byly navýšeny na 3 843,8 mil. Kč včetně DPH.

v Konceptci 2003 byly mezi hlavními projekty vyzbrojování uvedeny velkokapacitní dopravní letouny. Střední dopravní letouny v ní uvedeny nebyly.

Vláda svým usnesením ze dne 13. dubna 2005 č. 422 k *Návrhu na obnovu letadlového parku dopravního letectva Armády České republiky* (dále jen „Návrh obnovy 2005“) vzala tento návrh na vědomí a schválila řešení obnovy s tím, že výdaje na pořízení letadel pro obměnu letadlového parku dopravního letectva AČR budou hrazeny prostřednictvím kapitoly MO. Až v tomto návrhu byl zhodnocen výchozí stav a stanoven cílový stav včetně časového harmonogramu, do kdy má být obnova letecké techniky provedena. Na základě výše uvedeného usnesení vlády bylo náčelníkem Generálního štábu AČR (dále jen „NGŠ AČR“) v květnu roku 2006 schválen materiál *Rozpracování koncepce výstavby Armády České republiky a mobilizace ozbrojených sil České republiky přepracované na změněný zdrojový rámec pro oblast vzdušných sil AČR* (dále jen „Konceptce VzS AČR 2006“).

Podle Konceptce VzS AČR 2006 byl nákup dvou letadel A-319CJ zařazen na roky 2006 a 2008 jako náhrada za dva letouny Tu-154M, kterým měl skončit technický život v letech 2016, resp. 2020. MO uvedlo jako hlavní důvod obnovy letadlového parku dopravního letectva AČR technickou zastaralost kategorie středních dopravních letadel. Letouny Tu-154M nesplňovaly nové emisní i hlukové parametry a byla proti nim uplatňována restriktivní opatření na většině mezinárodních letišť.

Nákup středních dopravních letounů Airbus A-319CJ (dále jen „A-319“) nebyl původně obsažen v programu ev. č. 207 360 – *Zvyšování schopností vzdušných sil* (dále jen „program 207 360“), jehož dokumentaci Ministerstvo financí (dále také „MF“) odsouhlasilo dne 7. prosince 2004 s finančním objemem 121,8 mil. Kč včetně DPH. Nákup letounů A-319 byl do programu 207 360 (schváleného v roce 2004) zařazen až dodatečně doplňkem č. 1, který MF odsouhlasilo dne 26. srpna 2005 i s navýšením celkového objemu finančních prostředků programu 207 360 na 3 843,8 mil. Kč včetně DPH.

MO zadalo veřejnou zakázku na pořízení letounů v jednacím řízení bez uveřejnění podle ustanovení § 27 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách. Způsob zadání byl odůvodněn výsledky marketingového průzkumu, které poukázaly na omezený počet dodavatelů poskytujících letoun s požadovanými technickými vlastnostmi, výkony a dále možností urychlit akvizici vzhledem ke stavu letounů Tu-154M. MO vyzvalo dne 30. srpna 2005 dva potenciální dodavatele a v prosinci 2005 vybralo dodavatele letounů A-319. MO pořídilo tyto letouny přímo od dodavatele včetně dodávek náhradních dílů a servisní podpory.

MF vydalo souhlas s vydáním rozhodnutí o účasti státního rozpočtu na financování akce ev. č. 207 360 0020 – *Střední dopravní letadla – nákup* dne 7. března 2006 ve výši 3 660,7 mil. Kč včetně DPH. Kupní smlouva na pořízení dvou letounů A-319 včetně náhradních dílů a pozemního vybavení byla uzavřena dne 9. března 2006 s celkovou cenou 3 563,2 mil. Kč včetně DPH. Cena byla o cca 100 mil. Kč nižší oproti částce uvedené v rozhodnutí o účasti státního rozpočtu na financování akce, a to v důsledku změny kurzu CZK vůči USD. Letouny byly převzaty v roce 2007 a jsou využívány zejména k přepravě ústavních činitelů a ostatních oprávněných osob.

Na realizaci programu 207 360 byla ke dni 30. září 2010 vyčerpána celková částka 3 692,9 mil. Kč.

2.2 Pořízení letounů CASA C-295M

V koncepcích 2002 a 2003 byly uvedeny „velkokapacitní letouny“. O nákupu středních taktických letounů MO neuvažovalo. Pořízení letounů CASA C-295M (dále také „CASA“) nevycházelo ze skutečných potřeb AČR a došlo k němu o několik let dříve, přestože

střednědobý plán na roky 2006 až 2011 tuto akvizici nezahrnoval. Letounům An-26 končil technický život v letech 2011 až 2014.

Finanční parametr programu ev. č. 107 310 – *Zvyšování schopností vzdušných sil II*, zahájeného v roce 2007 s předpokladem ukončení v roce 2011, činil 28,9 mil. Kč, avšak v roce 2008 byla do programu zařazena akce ev. č. 107 316 0010 – *Taktický transportní letoun – nákup* a peněžní prostředky programu byly navýšeny na 5 476,5 mil. Kč včetně DPH.

Pořízení letounů CASA mělo být původně barterovým obchodem, tj. bez vynaložení peněžních prostředků státního rozpočtu. Později však byly na nákup těchto tří letounů vyčleněny peněžní prostředky ve výši 2 250 mil. Kč, které byly následně navyšovány až na částku 3 584,4 mil. Kč včetně DPH. Náklady na pořízení čtyř letounů CASA se započtením výdajů na přestavbu dvou letounů L-159 na letouny dvojího řízení ve výši 221,8 mil. Kč včetně DPH a ceny servisní podpory 982,3 mil. Kč včetně DPH by měly do konce listopadu 2013 činit 4 788,5 mil. Kč včetně DPH, avšak bez započtení hodnoty pěti vyměněných letounů L-159. Ke dni 14. prosince 2010 byla vyčerpána částka 4 133,9 mil. Kč včetně DPH.

MO uzavřelo smlouvu na servisní podporu (obsaženou v zadávací dokumentaci i nabídce zprostředkovatele) bez vyhlášení veřejné zakázky a se stejnou firmou, přičemž hrazení faktur je prováděno z neinvestičních výdajů.

Taktické transportní letouny CASA svými takticko-technickými parametry plní záměry AČR uvedené v koncepčních materiálech pouze částečně – například neumožňují plnohodnotnou taktickou přepravu osob a materiálu bez mezipřistání do oblasti současného nasazení sil a prostředků AČR.

Pořízení velkokapacitních letounů nebylo realizováno ani přes deklarovanou potřebu AČR zajistit velkokapacitní vzdušnou přepravu osob a nákladu o hmotnosti minimálně 20 tun na vzdálenost skutečného i předpokládaného nasazení sil (nejméně však cca 5 000 km). AČR v současné době velkokapacitními dopravními letouny nedisponuje.

Podle Návrhu obnovy 2005 disponovala AČR v oblasti taktického transportu třemi středními transportními letouny An-26, jejichž technický život měl skončit v letech 2011 až 2014, a proto měly být v letech 2012 až 2015 nahrazeny čtyřmi novými letouny např. typů Alenia C-27J Spartan nebo CASA C-295M. O předpokladu dalšího využívání letounů An-26 svědčí i skutečnost, že do programu 207 360 bylo v rámci cíle č. 2 zahrnuto vybavení těchto letounů prostředky vlastní ochrany proti účinku protiletadlových řízených raket s infračerveným způsobem navedení. Tento cíl byl zrušen změnou dokumentace tohoto programu v dubnu 2007.

MO zahájilo v září 2006, a to bez ohledu na termíny stanovené v Návrhu obnovy 2005, jednání se španělským výrobcem taktických transportních letounů CASA o pořízení těchto letounů formou výměny. Uvažována byla výměna dvou až tří letounů L-159A za jeden letoun CASA. NGŠ AČR k tomu ve svém stanovisku z prosince 2006 mj. uvedl, že letouny CASA nesplňují požadavky AČR co do přepravní kapacity a doletu, a doporučil nákup letounů, které stanovená kritéria splňují. MO uvedlo, že výměna 12 nepotřebných letounů L-159 by znamenala úsporu v nákladech na dlouhodobé uložení a údržbu ve výši 11,2 mil. Kč ročně. Problémem však bylo, že španělská strana požadovala, aby výměnou získala i dvoumístné verze letounu L-159, které AČR v té době nevlastnila.

MO v dubnu 2008 předložilo vládě návrh memoranda o porozumění mezi MO a koncernem vyrábějícím letouny CASA, týkající se směny nepotřebných podzvukových taktických letounů vyřazených z výzbroje a užívání AČR. Vláda vzala ve svém usnesení ze dne 21. dubna 2008 č. 480 na vědomí úmysl MO podepsat toto memorandum a připravit ve spolupráci se

Zprostředkov
kromě vým
Tím došlo
výměno
z maxi

Nák
sch
d

zprostředkovatelem obchodu návrh smlouvy v duchu memoranda. Obsahem memoranda byl kromě výměny pěti letounů L-159 za jeden letoun CASA i nákup dalších tří těchto letounů. Tím došlo k zásadní změně původního záměru, kdy všechny letouny CASA měly být získány výměnou. V neprospěch české strany se výrazně změnil poměr v počtu vyměněných letounů (z maximálně tří letounů L-159 na pět letounů za jeden letoun CASA).

Nákup letounů CASA nebyl původně obsažen v programu ev. č. 107 310 – *Zvyšování schopnosti vzdušných sil II* (dále jen „program 107 310“). Do tohoto programu byl následně doplněn na základě usnesení vlády ze dne 27. června 2008 č. 764, kterým byl zároveň objem peněžních prostředků programu zvýšen o 2 250 mil. Kč včetně DPH za účelem realizace nákupu tří transportních letounů CASA.

MO zpracovalo dne 11. července 2008 investiční záměr. Dne 8. srpna 2008 MO vydalo registrační list a požádalo MF o vydání souhlasu s registrací akce na nákup transportních letounů s finančním parametrem ve výši 2 750 mil. Kč včetně DPH, který o 500 mil. Kč překračoval vládou garantované peněžní prostředky. MF s vydáním registračního listu nesouhlasilo a požadovalo jeho dopracování, a to především zpracování expertního posudku investičního záměru, začlenění nákladů souvisejících s výměnou letounů do posuzované akce a zdůvodnění naléhavosti projektu. NGŠ AČR ve svém expertním posudku ze dne 26. září 2008 opětovně uvedl, že *„pořízení čtyř taktických letounů CASA není pro obnovu transportního letectva AČR z hlediska operačního a operačně-taktického konečné řešení, neboť tyto letouny svým doletem a přepravní kapacitou plnohodnotně neřeší skutečné požadavky AČR ... Chybějící požadovanou dopravní kapacitu je nutné řešit pořízením dalších dvou letounů s vyšší přepravní kapacitou.“*

Změnami dokumentace programu 107 310 došlo k navýšení celkového finančního objemu programu na 5 641 mil. Kč včetně DPH, což vláda schválila svým usnesením ze dne 3. listopadu 2008 č. 1378. Z tohoto objemu byla určena částka 3 581,9 mil. Kč včetně DPH na pořízení letounů CASA a 262 mil. Kč včetně DPH na přestavbu letounů L-159.

MO při zadání veřejné zakázky na pořízení taktických transportních letounů využilo výjimky uvedené v ustanovení § 18 odst. 1 písm. c) zákona 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, s odůvodněním, že předmětem veřejné zakázky je vojenský materiál nutný k zajištění obrany a bezpečnosti státu, a zaslalo dne 7. listopadu 2008 zprostředkovateli nákupu výzvu k jednání ve věci veřejné zakázky. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže neměl proti postupu MO ve svém stanovisku námitky. Zprostředkovatel předložil dne 14. listopadu 2008 nabídku s nabídkovou cenou 3 587,2 mil. Kč včetně DPH, která zahrnovala mimo dodání tří letounů CASA i výměnu dvou letounů dvojího řízení L-159T1 a tří letounů L-159A za jeden letoun CASA a zabezpečení dalších náležitostí, např. výcviku, logistické podpory, náhradních dílů a technické pomoci.

MO požadovalo dopracování nabídky na dodávky letounů CASA především z hlediska rozkladu cen dodávek, a to zejména u náhradních dílů a vybavení. Zprostředkovatel předložil dne 11. března 2009 druhou nabídku, která při záloze ve výši 50 % uváděla nabídkovou cenu 4 552,6 mil. Kč včetně DPH. Pro MO nebyla nabídková cena akceptovatelná, neboť finanční prostředky na financování předmětné veřejné zakázky byly zajištěny ve výši 3 577,9 mil. Kč včetně DPH. Cenová nabídka tedy převyšovala tuto částku o cca 900 mil. Kč.

Zprostředkovatel následně předložil další přepracované nabídky. V nabídce ze dne 16. dubna 2009 byla mimo jiné vyjmuta ze zakázky servisní podpora, což bylo v rozporu se zadávací dokumentací. Přesto MO tuto nabídku akceptovalo.

Vláda ve svém usnesení ze dne 20. dubna 2009 č. 506 souhlasila s pořízením tří taktických transportních letounů CASA a zároveň s nákupem logistického a výcvikového zabezpečení za celkovou cenu do 3 577,9 mil. Kč včetně DPH. Na tuto částku MO podepsalo dne

7. května 2009 se zprostředkovatelem smlouvu, která se týkala pouze dodání tří letounů CASA a výměny jednoho letounu CASA za pět letounů L-159 (dva letouny L-159T1 a tři letouny L-159A), avšak nezahrnovala logistické a výcvikové zabezpečení. Nedostatek peněžních prostředků na zajištění servisní podpory letounů řešilo MO samostatnou smlouvou ve výši 982,3 mil. Kč včetně DPH, kterou hradí z jiných, neinvestičních prostředků. Tím obešlo výše uvedené usnesení vlády.

MO zadalo veřejnou zakázku na servisní podporu letounů CASA písemnou výzvou k jednání v jednacím řízení bez uveřejnění podle ustanovení § 34 zákona č. 137/2006 Sb. jedinému zájemci, a to zprostředkovateli nákupu letounů, s odvoláním na splnění podmínek ustanovení § 23 odst. 4 písm. a) uvedeného zákona, tj. že zprostředkovatel je jediným možným poskytovatelem servisní podpory. MO akceptovalo jedinou nabídku, aniž by mělo možnost hodnotit výhodnost této nabídky porovnáním s jinými nabídkami. Smlouva na servisní podporu letounů CASA C-295M byla uzavřena dne 27. ledna 2010 s termínem plnění nejpozději do 30. listopadu 2013. Obchodní marže poskytovatele činí 8,5 %.

Podle požadavků zprostředkovatele byly součástí směny i dva letouny dvojího řízení L-159T1, které neměla AČR k dispozici a které bylo nutné pořídit přestavbou dvou letounů L-159A za využití komponentů z dalších dvou nepotřebných uložených letounů. Akce byla dodatečně zahrnuta do programu 107 310 a v jeho rámci realizována. Dne 10. prosince 2008 zaslalo MO v souladu s § 23 odst. 4 písm. a) zákona č. 137/2006 Sb. výzvu k jednání v jednacím řízení bez uveřejnění. Oslovená akciová společnost předložila dne 7. ledna 2009 nabídku s nabídkovou cenou 259,5 mil. Kč včetně DPH, kterou komise neakceptovala. Druhou nabídku ve výši 220 mil. Kč již komise dne 2. února 2009 akceptovala a dne 11. května 2009 byla uzavřena smlouva. Z důvodu změny sazby DPH v roce 2010 byla cena upravena dodatkem ke smlouvě na 221,8 mil. Kč včetně DPH. Tato cena však nevyjadřuje skutečnou hodnotu letounů dvojího řízení L-159T1, protože při přestavbě byly využity části (díly, přístroje, vybavení kabiny, systém nouzového opuštění letounu) z dalších dvou jednomístných letounů z majetku AČR. Směnná hodnota všech pěti letounů L-159 činila 847,3 mil. Kč bez DPH, což se rovnalo ceně, za kterou byl vyměněn jeden letoun CASA. MO tuto směnnou hodnotu akceptovalo. Účetní hodnota (pořizovací cena) těchto pěti letounů L-159 (vyrobených pro AČR v závěru roku 2003) bez započtení výdajů za provedení přestavby dvou z nich činila 2 489,7 mil. Kč včetně DPH.

V průběhu roku 2010 byly všechny čtyři letouny CASA dodány. Letouny byly pořízeny o dva až pět let dříve, než stanovil schválený Návrh obnovy 2005.

Letouny CASA neplní některé parametry požadované v koncepčních materiálech AČR, zejména co do přepravní kapacity (min. 10 tun) a doletu (min. 1 850 až 5 550 km dle přepravovaného užitečného zatížení). Letouny CASA nemají dolet umožňující přepravu osob nebo materiálu na vzdálenost operačního nasazení sil a prostředků AČR bez mezipřistání. Nesplnily ani původní požadavky na schopnosti shozů na padácích. Dodatkem č. 1 smlouvy byl požadovaný počet čtyř palet o rozměrech 8 stop x 88 palců s maximálním nákladem v režimu LAPES (Low Altitude Parachute Extraction System – vytažení nákladu padákem z letounu letícího v přízemní výšce) snížen na dvě palety o rozměrech 12 stop x 88 palců a požadovaný počet čtyř palet o rozměrech 8 stop x 88 palců s maximálním nákladem v režimu HAD (Heavy Drop Altitude – shozy těžkých nákladů z větších výšek) byl snížen na tři.

Tři letouny An-26 byly po dodání letounů CASA vyřazeny z provozu a v průběhu ledna 2011 byly prohlášeny za trvale nepotřebné. Po schválení rozhodnutí NGŠ AČR o trvalé nepotřebnosti a nabídce k bezúplatnému převodu organizačním složkám státu bude rozhodnuto o jejich případném odprodeji. Dva letouny An-26 však byly k termínu ukončení kontroly NKÚ opět provozovány z důvodu přerušení provozu letounů CASA.

2.3 Pořízení a modernizace vrtulníků

V rámci dohody mezi vládou České republiky a vládou Ruské federace o dodávkách výrobků vojenského určení v rámci částečné úhrady zadluženosti bývalého SSSR a Ruské federace vůči České republice byl uzavřen kontrakt na dodávku celkem 33 vrtulníků typu Mi-24V (Mi-35) a Mi-171Š ve dvou etapách.

Dodávka sedmi vrtulníků dodaných v první etapě v roce 2003 nebyla NKÚ kontrolována.

Ve druhé etapě v letech 2005 až 2007 bylo dodáno celkem 26 vrtulníků. Výše odepsaného dluhu Ruské federace za dodávku vrtulníků ve druhé etapě činila 4 439,7 mil. Kč, výdaje české strany, hrazené z rozpočtové kapitoly MO (clo, DPH, odměna zprostředkovateli) činily 1 108,3 mil. Kč.

MO v koncepcích 2002 a 2003 rozhodlo o modernizaci vrtulníků Mi-17 a Mi-24. V roce 2003 ji zařadilo do programu ev. č. 207 320 – *Modernizace vrtulníkového letectva* (dále jen „program 207 320“). Cílem bylo dosáhnout úrovně schopností jednotek vrtulníkového letectva srovnatelné s armádami států NATO. Jednalo se především o modernizaci 17 vrtulníků Mi-24 a 23 vrtulníků Mi-17 z původní výzbroje AČR. Na realizaci akce byla na roky 2003 až 2008 vyčleněna částka 3 160 mil. Kč včetně DPH, avšak MO tyto vrtulníky vůbec nemodernizovalo.

Dne 16. dubna 2002 byla podepsána dohoda mezi vládou České republiky a vládou Ruské federace o dodávkách výrobků vojenského určení v rámci částečné úhrady zadluženosti bývalého SSSR a Ruské federace vůči České republice (dále jen „dohoda o deblokaci ruského dluhu“), jejíž přílohou byl seznam výrobků vojenského určení. Podle dohody o deblokaci ruského dluhu měla ruská strana jako kompenzaci dodat ČR tři letouny An-70 a sedm vrtulníků Mi-24V v souladu s dohodnutým technickým zadáním. Pořízení těchto sedmi vrtulníků Mi-24V (označovaných rovněž jako Mi-35) nebylo předmětem kontroly NKÚ. Letouny An-70 nebyla ruská strana schopna dodat, a proto se obě strany dohodly, že budou nahrazeny dodávkou dalších vrtulníků. Po jednáních MO s ruskou stranou bylo konstatováno, že peněžní prostředky vyčleněné Ministerstvem financí pro MO z ruského dluhu stačí na pořízení 16 vrtulníků Mi-171Š s cenou 5,95 mil. USD za jeden kus a deseti vrtulníků Mi-35 s cenou 8,88 mil. USD za jeden kus, bez náhradních dílů a kontrolní a měřicí techniky. Celková hodnota deblokace ruského dluhu v případě pořízení vrtulníků Mi-35 a Mi-171Š českou stranou činila 4 439,7 mil. Kč. Ke zprostředkování obchodu byl na základě § 4 odst. 1 písm. k) zákona č. 40/2004 Sb. vybrán podnik LOM Praha, s. p., jehož zakladatelem je MO. Smlouvy na pořízení 16 vrtulníků Mi-171Š a deseti vrtulníků Mi-35 byly uzavřeny ve stejný den, a to 27. prosince 2004.

Celkem bylo z deblokace ruského dluhu pořízeno 16 vrtulníků Mi-171Š v hodnotě 2 994,6 mil. Kč, z toho 2 370 mil. Kč představovala hodnota deblokace ruského dluhu, 450,3 mil. Kč připadlo na clo a DPH a 174,3 mil. Kč činila odměna LOM Praha, s. p., za zprostředkování.

Dále bylo pořízeno deset vrtulníků Mi-35 v hodnotě 2 553,4 mil. Kč, z čehož 2 069,7 mil. Kč činila hodnota deblokace dluhu, 393,2 mil. Kč clo a DPH a 90,5 mil. Kč odměna LOM Praha, s. p., za zprostředkování.

Změnami programu 207 320 došlo k redukci jeho cílů. Nebyly modernizovány vrtulníky z původní výzbroje AČR typu Mi-24V ani Mi-17 (pořízené v letech 1984 až 1989), ale mělo být modernizováno všech 26 vrtulníků dodaných v rámci dohody o deblokaci ruského dluhu. V roce 2006 však MO od záměru modernizovat vrtulníky Mi-24V (Mi-35) upustilo.

Postupnými úpravami dokumentace programu došlo dále ke snížení celkového počtu modernizovaných vrtulníků Mi-171Š z původních 16 až na pět za cenu 566,5 mil. Kč včetně DPH s předpokládaným termínem ukončení modernizace do konce roku 2008. Smlouva na modernizaci vrtulníků mezi MO a LOM Praha, s. p., byla uzavřena dne 12. prosince 2007. Termín ukončení modernizace byl průběžně posouván z původně smluvně stanoveného termínu 12. prosince 2008 až na 7. července 2009, kdy byla modernizace dokončena.

Celkové výdaje státního rozpočtu na pořízení 26 vrtulníků obou typů a modernizaci pěti z nich (typu Mi-171Š) činily celkem 1 674,8 mil. Kč včetně DPH.

2.4 Pořízení lehkých obrněných vozidel IVECO

V rámci programu ev. č. 107 050 – *Pořízení lehkých obrněných vozidel* je vyčleněna částka 4 298 mil. Kč včetně DPH na nákup celkem 120 vozidel IVECO v letech 2009 až 2015.

MO uzavřelo dne 18. prosince 2009 smlouvu na dodávku pouze 90 lehkých obrněných vozidel IVECO, včetně logistického zabezpečení a školení, za 3 617,2 mil. Kč včetně DPH. Kontrakt je uzavřen na roky 2009 až 2013. Na pořízení zbývajících 30 vozidel včetně DPH v letech 2014 a 2015 tak zbývá 670,8 mil. Kč.

V koncepcích 2002 a 2003 byl uveden „kolový obrněný transportér“. Na pořízení lehkých obrněných vozidel se MO dohodlo s Ministerstvem obrany Slovenské republiky. Dne 17. září 2009 uzavřela obě ministerstva memorandum o porozumění mezi Ministerstvem obrany České republiky a Ministerstvem obrany Slovenské republiky o společném pořízení lehkých obrněných vozidel. Jako nejvýhodnější byla vyhodnocena vozidla IVECO M65 19 WM 4x4 (dále jen „IVECO“), a to na základě marketingové analýzy a skutečnosti, že vozidla jsou používána v NATO. Vzhledem k podepsanému memorandu se na základě článku 296 *Smlouvy o založení Evropského společenství* na pořízení vozidel nevztahují předpisy Evropských společenství o postupech při zadávání veřejných zakázek, protože pro nákup vojenské techniky dvěma či více členskými státy platí výjimka ze zadávacích pravidel EU.

Nákup je realizován v rámci programu ev. č. 107 050 – *Pořízení lehkých obrněných vozidel*, jehož dokumentaci MF schválilo dne 10. září 2009 s finančním objemem programu ve výši 4 298 mil. Kč včetně DPH. V rámci programu má být pořízeno 120 lehkých obrněných vozidel IVECO, z toho 90 vozidel v letech 2009 až 2013 a 30 vozidel v letech 2013 až 2015. Vozidla mají být dodána ve třech různých modifikacích – bojové, velitelské a podpurné.

MO při zadání veřejné zakázky na pořízení lehkých obrněných vozidel využilo výjimky uvedené v ustanovení § 18 odst. 1 písm. c) zákona č. 137/2006 Sb. s odůvodněním, že předmětem veřejné zakázky je vojenský materiál, jehož pořízení je nutné k zajištění obrany a bezpečnosti státu. MO vyzvalo dne 29. října 2009 zprostředkovatele k podání nabídky.

Zprostředkovatel podal nabídku dne 1. prosince 2009, kterou komise MO akceptovala, a dne 18. prosince 2009 byla podepsána smlouva. Konečná cena byla sjednána ve výši 3 617,2 mil. Kč včetně DPH za dodání 90 vozidel IVECO a za zajištění logistického zabezpečení a školení.

Do konce roku 2010 bylo dodáno dle smlouvy 16 lehkých obrněných vozidel. Do doby ukončení kontroly NKÚ jich AČR z tohoto počtu nasadila 14 do mise v Afghánistánu.

2.5 Pořízení dělostřeleckého střeleckého a vyhledávacího radiolokátoru a trenážeru ARTHUR

MO zdůvodňovalo pořízení dělostřeleckých střeleckých a vyhledávacích radiolokátorů ARTHUR (dále jen „radiolokátor ARTHUR“) zejména jejich nasazením do misí. Do doby

ukončení kontroly NKÚ nebyl radiolokátor ARTHUR do žádné mise nasazen a slouží jen k výcviku obsluh na území ČR.

MO zpracovalo v roce 2002 marketingovou analýzu na dělostřelecký radiolokátor. Základem této analýzy byly prezentační materiály dvou potenciálních dodavatelů a marketingový průzkum. MO zařadilo pořízení radiolokátorů ARTHUR do Koncepce 2003 a jako důvod jeho pořízení uvedlo, že dělostřelectvo AČR je v oblasti palebných prostředků vyzbrojeno technikou starší 25 a více let, která zaostává za prostředky armád států NATO. Tento stav podle MO neumožňoval dělostřelectvu AČR plnohodnotnou účast na spojeneckých operacích jak uvnitř, tak zejména mimo území členských států NATO.

Dne 9. července 2004, tzn. ještě před schválením 1. doplňku dokumentace programu, vydalo MO souhlas se zadáním realizace akce, jejímž cílem byl nákup tří mobilních dělostřeleckých vyhledávacích radiolokátorů ARTHUR a jednoho trenážeru tohoto radiolokátoru.

MF na základě žádosti MO odsouhlasilo dne 29. července 2004 1. doplněk dokumentace programu ev. č. 307 220 – *Modernizace dělostřelectva*, kterým byly navýšeny peněžní prostředky státního rozpočtu programu na částku 2 954 mil. Kč včetně DPH. Zároveň byla do programu zařazena nová akce ev. č. 307 220 2050 – *Dělostřelecký střelecký a vyhledávací radiolokátor a trenážer ARTHUR – nákup s účastí státního rozpočtu ve výši 1 767,4 mil. Kč včetně DPH.*

Při zadání veřejné zakázky využilo MO výjimku uvedenou v ustanovení § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/2004 Sb. pro zbraňové systémy a další vojenský materiál nutný pro zajištění obrany nebo bezpečnosti státu a zaslalo výzvu k jednání zástupci dodavatelské firmy.

MO uzavřelo s dodavatelem dne 22. prosince 2004 smlouvu na dodávku tří radiolokátorů ARTHUR a jednoho trenážeru s celkovou cenou 1 765,9 mil. Kč včetně DPH. Dodávka byla splněna dne 26. listopadu 2007 za 1 767,4 mil. Kč včetně DPH. Důvodem navýšení ceny bylo rozšíření předmětu smlouvy ze strany MO.

Radiolokátory ARTHUR jsou používány v AČR k výcviku jejich obsluh a byly využity při dvou mezinárodních cvičeních. Do zahraničních misí dosud nasazeny nebyly.

2.6 Pořízení středních terénních automobilů

MO nakoupilo 588 středních terénních automobilů (dále jen „ATS“) ve speciálních modifikacích, které dostatečně nezdůvodnilo. Touto úpravou se navýšila cena jednoho automobilu o cca 500 tis. Kč, což při zrealizované dodávce činilo cca 294 mil. Kč.

V koncepcích 2002 a 2003 byl nákup ATS uveden mezi prioritními projekty. MO zpracovalo v průběhu roku 2003 uživatelskou studii a marketingovou analýzu, podle kterých uvažovalo o nákupu 2 485 ATS. Po snížení zdrojového rámce v roce 2003 přehodnotilo MO potřeby ATS a jejich počty snížilo na 976. MO předložilo vládě dokument *Návrh postupu pořízení automobilu terénního středního*, na jehož základě vláda vzala svým usnesením ze dne 5. května 2004 č. 444 na vědomí, že MO uzavře kupní smlouvu s TATRA, a. s. Jako důvody uvedlo MO mj. udržení výrobních kapacit pro případ ohrožení státu a nejvyšší míru zapojení českého průmyslu a výrobců na dodávkách a subdodávkách jednotlivých komponentů.

Využití výjimky uvedené v ustanovení § 4 odst. 1 písm. b) zákona č. 40/2004 Sb. pro vojenský materiál bylo od 1. května 2004 možné pouze v souladu s ustanovením čl. 296 smlouvy o ES, která dále odkazuje na rozhodnutí Rady EHS ze dne 15. dubna 1958. Toto rozhodnutí obsahuje seznam výrobků, který zahrnuje zbraně, střelivo a válečný materiál. MO proto doporučilo vymezit ATS jako „vyzbrojené vozidlo“ nebo „vozidlo pancéřované“, případně kombinaci obojího. Z těchto důvodů MO schválilo nové znění takticko-technických

požadavků, ve kterých nově definovalo požadavek na provedení z odolnění kabiny (pancéřování podlahy) a na montáž točny pro lafetaci zbraně, a to u všech modifikací, což mělo dopad na zvýšení ceny vozidel. Skutečnou potřebu těchto úprav u všech modifikací MO dostatečně nezdůvodnilo. Cena za jeden ATS v základní modifikaci stanovená v roce 2004 pro roky 2008 a 2009 činila cca 4 mil. Kč, cena za jeden ATS v pancéřované verzi byla v uvedených letech o cca 500 tis. Kč vyšší.

MO k oprávněnosti využití této výjimky požádalo o stanovisko Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, který na jeho žádost ze dne 18. října 2004 dne 2. listopadu 2004 odpověděl:

„S ohledem na požadavek efektivní soutěže o zakázku (jak na vnitrostátním, tak na komunitárním trhu) doporučuji provést výběrové řízení podle zákona, a to i v případě, že by byly splněny podmínky pro aplikaci uvedené výjimky.“

Kromě toho v dubnu 2005 zadalo MO i právní rozbor advokátní kanceláři, která nedala jednoznačnou odpověď o správnosti postupu zadání zakázky bez výběrového řízení.

MO i přes uvedená stanoviska předložilo podkladový materiál ke schválení vládě, která ve svém usnesení ze dne 21. září 2005 č. 1217 rozhodla o nákupu ATS od TATRA, a. s., bez výběrového řízení. MO v předkládaném materiálu uvedlo potřebu 552 ATS v provedení valníků s dodávkou v letech 2006 až 2011 a čtyř ATS v provedení unifikovaný podvozek s dodávkou v roce 2006.

MO vyzvalo dne 2. února 2006 společnost TATRA, a. s., k podání nabídky. Smlouva byla podepsána dne 15. prosince 2006 s cenou 2 598,3 mil. Kč včetně DPH. MO zadalo v roce 2006 posouzení přiměřenosti ceny soukromé společnosti za cenu 1,042 mil. Kč včetně DPH s výsledkem, že zjištěné odchylky jsou ve vztahu k celkové ceně dodávky nevýznamné. Ke stejnému výsledku dospělo i MF, které provedlo přezkoumání ceny na základě požadavku Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky.

Nákup ATS probíhá od roku 2006 do roku 2011 v rámci programu ev. č. 207 610 – *Pořízení a obnova dopravních, speciálních a manipulačních prostředků logistiky*. V podprogramu ev. č. 207 616 – *Pořízení a obnova vojenských automobilů terénních středních* (dále jen „podprogram 207 616“) byla uvedena potřeba jen 556 ATS. V průběhu dodávek došlo podle uzavřené smlouvy ke slevě vyplývající z poklesu kurzu pod 28,00 Kč/€. MO se rozhodlo využít slevu ve výši 37,7 mil. Kč k dodávce dalších sedmi ATS. Celkově byla na realizaci podprogramu 207 616 vyčerpána částka 2 648,3 mil. Kč.

V roce 2009 se MO rozhodlo pořídit ještě dalších 24 ATS za 115,4 mil. Kč včetně DPH. Tento nákup byl zařazen v roce 2009 do jiného programu, a to ev. č. 207 430 – *Zabezpečení sil a prostředků AČR v mezinárodních operacích*, jehož dokumentaci MF schválilo v květnu 2005. Podprogram ev. č. 207 432 – *Pořízení a obnova prostředků útvarů nasazených v mezinárodních operacích*, v jehož rámci byl realizován nákup ATS, byl do tohoto programu zařazen až doplňkem z června 2009. MO v tomto případě použilo jednací řízení bez uveřejnění podle ustanovení § 23 odst. 5 písm. b) zákona č. 137/2006 Sb., tj. rozšíření stávajícího rozsahu dodávky. Dne 21. července 2009 MO vyzvalo společnost TATRA, a. s., k podání nabídky. TATRA, a. s., po jednáních nabídla dodávku 24 ATS se slevou ve výši 489 tis. Kč, kterou navrhla řešit dodávkou dalšího ATS se speciálním kontejnerovým přepravníkem. MO sice v interních materiálech uvedlo, že tento typ ATS aktuálně nepotřebuje, přesto však s dodávkou souhlasilo a dne 2. září 2009 uzavřelo dodatek k původní smlouvě. MO nevyužilo možnost snížit nabídkovou cenu za 24 ATS, ale místo toho pořídilo jeden další ATS za 1,7 mil. Kč včetně DPH (po slevě z ceny tohoto vozidla v původní výši 2,2 mil. Kč včetně DPH), který v té době nepotřebovalo.

MO do konce roku 2010 pořídilo v rámci dvou programů 588 ATS a na jejich nákup vynaložilo celkem 2 763,7 mil. Kč včetně DPH.

Hlavním ekonomickým důvodem pro přidělení zakázky uvedeným v dokumentaci podprogramu 207 616 byla podpora českého průmyslu a českého podnikatelského prostředí s důsledkem zlepšení zaměstnanosti a sociální situace v regionech, kde jsou umístěny výrobní kapacity dodavatele nebo jeho subdodavatelů. TATRA, a. s., necelé dva měsíce po podpisu smlouvy přerušila se souhlasem MO spolupráci s klíčovým českým subdodavatelem.

TATRA, a. s., se v průběhu realizace dodávek ATS dostala třikrát do prodlení, MO uplatnilo nárok na zaplacení smluvních pokut ve výši 11,5 mil. Kč, které společnost uhradila.

III. Shrnutí a vyhodnocení

Kontrolní akcí bylo u MO zkontrolováno pořizování vojenské techniky ve vybraných případech s celkovými výdaji státního rozpočtu ve výši 18,2 mld. Kč.

Dlouhodobým problémem MO je absence koncepčního materiálu rozvoje AČR, jak bylo již dříve uvedeno v kontrolních závěrech NKÚ, např. z kontrolní akce č. 06/19 – *Letouny taktického letectva Armády České republiky¹* nebo č. 07/21 – *Majetek státu a peněžní prostředky státního rozpočtu určené na protivzdušnou obranu státu²*. Schválené koncepce z roku 2002 a 2003 pouze obecně definují vyzbrojovací programy. Nebyl v nich specifikován počet potřebné techniky, finanční prostředky, termíny pořízení a v některých případech nebylo ani zřejmé, jaké konkrétní techniky se nákup týká.

Takto stanovené koncepce umožňují MO nakupovat vojenskou techniku bez dostatečně zdůvodněné aktuální potřeby, např. u nákupů ATS byla nejprve „odůvodněná potřeba“ 2 485 automobilů. Po snížení zdrojového rámce jich stačilo 976. Nákup radiolokátorů ARTHUR byl do koncepce zařazen s odůvodněním zajištění plnohodnotné účasti dělostřelectva na operacích mimo území členských států NATO. Od jejich pořízení v roce 2004 nebyly do zahraničních misí nasazeny.

Mezi hlavními projekty vyzbrojování byl v koncepcích MO uveden „velkokapacitní dopravní letoun“. Do této kategorie letouny A-319CJ ani letouny CASA C-295M nepatří.

MO u taktických transportních letounů nerespektovalo stanovené termíny obnovy letadlového parku dopravního letectva AČR a provedlo jejich obměnu o dva až pět let dříve. MO deklarovalo nepotřebnost letounů L-159 a navrhlo výměnu 12 těchto letounů za čtyři letouny CASA C-295M (barterový obchod). V průběhu jednání však došlo k zásadním změnám a MO akceptovalo výměnu pěti letounů L-159 (včetně dvou přestavěných na dvoumístnou verzi) za jeden letoun CASA. Kupní cena za další tři letouny CASA činila 3 584,4 mil. Kč včetně DPH. Náčelník Generálního štábu AČR upozorňoval na nevýhodnost výměny zejména kvůli nedostatečnému doletu a přepravní kapacitě těchto taktických transportních letounů. MO obchod přesto realizovalo. Celkové náklady na pořízení čtyř letounů včetně servisní podpory dosáhly výše 4 788,5 mil. Kč včetně DPH. Do těchto nákladů MO nezahrnulo hodnotu pěti letounů L-159 (pořízených pro AČR koncem roku 2003 v účetní hodnotě 2 489,7 mil. Kč), ale pouze výdaje na přestavbu dvou z nich na dvoumístné ve výši 221,8 mil. Kč včetně DPH. Navíc MO obešlo vládou omezenou výši finančních

¹ Kontrolní závěr NKÚ z kontrolní akce č. 06/19 byl zveřejněn v částce 2/2007 Věstníku NKÚ

² Kontrolní závěr NKÚ z kontrolní akce č. 07/21 byl zveřejněn v částce 2/2008 Věstníku NKÚ

prostředků v programu 107 310, v jehož rámci byl obchod realizován. Část výdajů za servisní podporu ve výši 982,3 mil. Kč včetně DPH hradí z jiných, a to neinvestičních zdrojů kapitoly 307 – *Ministerstvo obrany*. Servisní podpora přitom byla součástí zadávací dokumentace i původní nabídky dodavatele.

MO postupovalo v některých případech tak, aby technika byla klasifikována jako vojenský materiál, aby mohlo pro pořízení techniky využít výjimku ze zákona o veřejných zakázkách a neprovést výběrové řízení. Proto například:

- u všech ATS bylo do technických parametrů dodatečně zařazeno opancéřování, což je umožnilo označit za vojenskou dodávku, ale na druhé straně prodražilo jedno vozidlo až o 0,5 mil. Kč, což navýšilo celkovou cenu o cca 294 mil. Kč;
- oprávněnost postupu MO mimo režim zadávacích pravidel EU zkoumá Evropská komise.

Lehká obrněná vozidla IVECO pořídilo MO České republiky společně s MO Slovenské republiky, což mu umožnilo postupovat mimo režim zadávacích pravidel EU.

Pořizování vybrané techniky AČR sice bylo realizováno v rámci programového financování, ale MO vkládalo akce do již probíhajících programů. Později zásadním způsobem rozšiřovalo jejich věcné, časové a finanční parametry, které ovšem nebyly zahrnuty v dokumentacích programů při jejich předložení Ministerstvu financí k prvotnímu odsouhlasení.

Stanovisko Ministerstva obrany

ke Kontrolnímu závěru Nejvyššího kontrolního úřadu z kontrolní akce 10/10 Peněžní prostředky určené na pořízování vybrané techniky Armády České republiky

I. Úvod

Nejvyšší kontrolní úřad (dále jen „NKÚ“) prověřil u Ministerstva obrany (dále jen „MO“) poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků určených na pořízování vybrané techniky Armády České republiky (dále jen „AČR“) v letech 2005 až 2009, v případě věcných souvislostí i období před rokem 2005 a období do ukončení kontroly, tj. do měsíce ledna 2011.

V rámci kontrolní akce kontroloval NKÚ koncepci výstavby AČR a nakládání s peněžními prostředky státu při pořízování vybrané techniky s celkovými výdaji státního rozpočtu ve výši 18,2 mld. Kč, a to se zaměřením na nákupy a pořízování středních dopravních letounů Airbus A-319CJ, středních taktických letounů CASA C-295M, lehkých obrněných vozidel IVECO, dělostřeleckého střeleckého a vyhledávacího radiolokátoru a trenažéru ARTHUR, středních terénních automobilů a pořízování a modernizace vrtulníků.

K nedostatkům a kritickým místům, které byly zjištěny NKÚ (*stručná rekapitulace je psána kurzívou*) uvádí MO následující skutečnosti a přijalo níže uvedená opatření k nápravě stavu.

II. Zjištění NKÚ, stanoviska resortu MO a přijímaná opatření k nápravě stavu

1. Koncepce výstavby AČR

Dlouhodobým problémem MO je absence koncepčního materiálu rozvoje AČR, jak bylo již dříve uvedeno v kontrolních závěrech NKÚ. Dříve schválené koncepce z roku 2002 a 2003 pouze obecně definují vyzbrojovací programy. Nebyl v nich specifikován počet potřebné techniky, finanční prostředky, termíny pořízování a v některých případech nebylo ani zřejmé, jaké konkrétní techniky se nákup týká. Takto stanovené koncepce umožňují MO nakupovat vojenskou techniku bez dostatečně zdůvodněné aktuální potřeby.

Koncepce z roku 2002 a 2003 představovaly v procesu strategického řízení MO soubor objektivních a komplexně promyšlených záměrů sloužících jako podklad pro přijetí rozhodnutí k naplnění strategických cílů a obsahovaly i analytickou část. V této obecné rovině si tyto koncepční materiály nekladly za cíl konkrétně specifikovat přesný počet technických prostředků včetně typů. Tento krok byl předmětem dalšího plánovacího procesu (zpracování dílčích koncepcí, metodik a následně i např. plánu investičního rozvoje). Jednotlivé nákupy měly podléhat akvizičnímu procesu, který se v podmínkách MO stal zdlouhavým a nepřehledným, a to buď v důsledku nekoncepčních vstupů ovlivněných realizací finančních restrikcí a nebo možným tlakem různých zájmových skupin ovlivňujících tento akviziční proces v uplynulých letech.

Tento stav způsoboval významnou nestabilitu v plánovacím procesu a při realizaci koncepčních záměrů v celém procesu vyzbrojování a akvizice.

S cílem napravit tento stav byly v letech 2008 až 2010 postupně zpracovány materiály určené k podpoře rozhodovacího procesu náčelníka Generálního štábu AČR a návrh znění Koncepce rozvoje AČR. Výsledný materiál zahrnoval analýzu současného stavu AČR a záměr možného jejího dalšího rozvoje v kontextu na predikovanou výši finančních prostředků alokovaných do roku 2014. Dokument prošel v roce 2009 připomínkovým řízením, ale v roce 2010 bylo, s ohledem na úkol zpracovat „Bílou knihu o obraně“ (dále jen „BKO“), rozhodnuto o jeho nevydání.

Za zásadní opatření, které odstraňuje nedostatek uváděný v kontrolním závěru NKÚ, považuje MO schválení BKO vládou ČR dne 18. května 2011. BKO je koncepčně analytický materiál, který reaguje na dynamický vývoj bezpečnostního prostředí, zkušenosti z mezinárodních operací, novou strategickou koncepcí Severoatlantické aliance, aktualizovanou Bezpečnostní strategií ČR, dopady ekonomické krize na veřejné rozpočty v ČR a souhrnnou analýzu zdrojů MO a stav ozbrojených sil ČR. BKO vymezuje koncepční směřování dalšího rozvoje resortu MO v nejbližších 10 až 15 letech. Vymezuje prioritní oblasti rozvoje schopností ve vazbě na role a funkce ozbrojených sil ČR a nastavuje parametry pro organizační a systémové změny. Dává rovněž strategická doporučení pro útlum méně prioritních oblastí. Závěry tohoto materiálu se nyní dále rozpracovávají do konkrétních plánů.

Dalším krokem, který směřuje k odstranění uvedených nedostatků jsou úpravy v systému plánování v souladu s Rozkazem ministra obrany č. 24/2010 „Plánování činnosti a rozvoje v resortu MO“. Ke koordinaci účelného rozvoje schopností resortu MO byla zřízena funkce ředitele pro schopnosti, který je poradním a iniciačním orgánem ministra obrany. V současnosti zahajuje činnost Rada ministra obrany pro plánování, která bude řešit strategické otázky činnosti a rozvoje resortu MO. Dále je připravena nová Metodika k rozvoji schopností, která tento proces metodicky upravuje.

2. Pořízení vybrané techniky

Nákup středních dopravních letounů Airbus A-319CJ

V dřívějších koncepcích do roku 2003 nebylo pořízení středních dopravních letounů zařazeno. Nákup středních dopravních letounů Airbus A-319CJ nebyl původně obsažen v programu „Zvyšování schopností vzdušných sil“ a byl do tohoto programu zařazen dodatečně až v roce 2004.

K výše uvedené zásadní změně dokumentace programu reprodukce majetku je nutno doplnit, že změnou bylo reagováno na možnosti investovat do tohoto programu, který řešil změny ve střednědobém plánu rozvoje resortu MO a nahrazení technicky zastaralé kategorie středních dopravních letadel typu Tu-154M.

Technický život této kategorie letounů sice končil až v letech 2016 a 2020, ale podstatným faktorem pro jejich náhradu bylo překračování emisních a hlukových limitů stanovených na většině mezinárodních letišť. To by bylo částečně řešitelné formou vyšších poplatků na některých letištích, ale na řadě letišť by nebylo z těchto důvodů letounům typu Tu-154M přistání vůbec povoleno. Dalším problémem těchto letounů byla vyšší spotřeba pohonných hmot (a tím i menší dolet) ve srovnání s jinými dopravními letouny této kategorie.

Upuštění od záměru pořízení velkokapacitních dopravních letounů bylo vyvoláno dalším opakovaným snižováním zdrojového rámce resortu MO. Nicméně jednání týkající se možnosti nákupu letounů této kategorie probíhala ještě v roce 2009. Na základě značné finanční náročnosti bylo nakonec od snahy dosáhnout této schopnosti ustoupeno.

Vzhledem k politicko-vojenským ambicím ČR a jejím zdrojovým možnostem, bude strategická vzdušná přeprava i nadále zajišťována pomocí mezinárodní spolupráce, v souladu s Vojenskou strategií ČR, a to především v rámci osvědčeného programu SALIS, t.j. programu sdružujícího 17 zemí včetně ČR a umožňujícího účastníkům využívat pro strategickou vzdušnou přepravu letouny An-124 Ruslan vlastněné ukrajinsko-německým konsorciem. Dále připravuje MO výzvu na dodavatele strategické přepravy, která bude realizována na základě požadavků AČR.

Pořízení letounů CASA C-295M

Mezi hlavními projekty vyzbrojování byl v koncepcích MO uveden „velkokapacitní dopravní letoun“. Do této kategorie letouny CASA C-295M nepatří.

Pořízení letounů CASA C-295M bylo projektem, který taktéž reagoval na změnu koncepce. Program obnovy letadlového parku dopravního letectva AČR, jehož součástí je i obnova taktických transportních letounů, byl projednán vládou dne 13. dubna 2005, která k němu přijala usnesení č. 422, v němž se předpokládalo postupné pořízení čtyř taktických transportních letadel v letech 2012 až 2015. Dne 22. října 2007 vláda usnesením č. 1194 schválila materiál o Transformaci resortu MO, který posílil důraz na působení ozbrojených sil ČR v zahraničních operacích a zvýšil tak prioritu a aktuálnost požadavku na pořízení taktických transportních letadel. Vládou schválená Transformace byla následně rozpracována ve Směrnici ministryně obrany pro rozvoj a činnost resortu MO na období 2009 až 2014, s doplňujícími úkoly pro rok 2008, kde jsou ve vztahu k obnově letadlového parku dopravního letectva AČR definovány následující úkoly: (1.) u dopravního letectva pořídit taktické transportní letouny pro přepravu materiálu, sil a prostředků AČR, přičemž termín převzetí letadel a jejich uvedení do provozu byl posunut již na léta 2009 až 2012; (2.) posílit expediční schopnosti letecko-technického zabezpečení tak, aby došlo k naplnění politicko-vojenských ambicí ČR.

Letouny CASA nesplňují některé parametry požadované v koncepčních materiálech AČR, zejména přepravní kapacitu a dolet.

Letouny CASA sice nesplňují tyto parametry, ale je nutno doplnit, že hmotnost užitečného nákladu tohoto letounu je 9 250 kg, dolet letounu při tomto nákladu je 1 275 km a přelet je možný na vzdálenost 4 625 km.

Celkové náklady na pořízení čtyř letounů včetně servisní podpory dosáhly výše 4 788,5 mil. Kč včetně DPH. Do těchto nákladů MO nezahrnulo hodnotu pěti letounů L-159 (pořízených pro AČR koncem roku 2003 v účetní hodnotě 2 489,7 mil. Kč), ale pouze výdaje na přestavbu dvou z nich na dvoumístné ve výši 221,8 mil. Kč včetně DPH.

Zvolený postup účetního zobrazení hospodářské transakce v souvislosti s pořízením letounů CASA C-295M byl toho času v souladu s českou účetní legislativou.

K vytýkanému nezohlednění účetní hodnoty letounů L-159, jež byly předmětem směny, do účetní hodnoty pořizovaného letounu CASA je nutno uvést, že aplikací tohoto postupu by nebylo naplněno ustanovení § 7 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví,

v platném znění. Náklady na vyřazení letounů L-159 ve vyšší pořizovacích cen těchto letounů totiž nezohledňují fyzické opotřebení a morální zastarání těchto letounů od data jejich pořízení. Porovnáním nákladů souvisejících s vyřazením účetní hodnoty předmětných letounů L-159 a výnosů s vazbou na aktivaci předmětného letounu CASA, v hodnotě odpovídající jeho smluvní ceně v čase akvizice předmětných letounů, je v účetnictví zobrazen takový výsledek hospodaření z realizace této směnné transakce, který podává věrný a poctivý obraz skutečného stavu shora uvedené hospodářské transakce (viz ustanovení § 7 odst. 2 zákona o účetnictví).

MO obešlo vládou omezenou výši finančních prostředků v programu 107 310, v jehož rámci byl obchod realizován. Část výdajů za servisní podporu ve výši 982,3 mil. Kč včetně DPH hradí z jiných, a to neinvestičních zdrojů kapitoly 307 – MO. Servisní podpora přitom byla součástí zadávací dokumentace i původní nabídky dodavatele.

S letouny resort MO pořídil i vybavení pro operační použití letounů. Vybavení je možno použít variabilně podle plněných operačních úkolů na kterémkoliv letounu a zahrnuje přepravní a nákladové vybavení pro dopravu osob a přepravu nákladů, techniky a materiálu, vysazování osob na padácích za letu; zdravotnické vybavení pro odsun raněných a nemocných; dva komplety systémů varování a pasivní ochrany proti letadlovým řízeným střelám naváděným laserem i infračerveným systémem pro zabezpečení působení letounů v krizových oblastech.

Pro zabezpečení provozu, první a druhé úrovně údržby letounů, a to v celém rozsahu životního cyklu, bylo rovněž pořízeno nezbytné logistické zabezpečení:

- Pozemní logistické vybavení zahrnující prostředky pro provoz a údržbu letadel (kontrolní a měřicí techniku), náradí, prostředky pro pozemní obsluhu letadel pro zabezpečení základní a střední údržby letadel a multimediální interaktivní výcvikový systém. K dnešnímu dni není ještě dodána plnicí cisterna paliva.
- Technická dokumentace - kompletní sady letové a technické dokumentace, včetně technologie údržbových prací v papírové i v interaktivní elektronické podobě.
- Výcvik personálu - přeškolení letového personálu (posádek letounů) v rozsahu nezbytném pro základní provoz letounů, přeškolení technického personálu v rozsahu pro provoz, první a druhou úroveň údržby letounů, včetně provádění drobných oprav.
- K udržování potřebné úrovně dovedností a návyků letového i pozemního personálu bylo pořízeno učebně výcvikové centrum. Neméně důležitou součástí je i výcvik letových osádek na letovém simulátoru.

Oproti specifikaci nebyly dodány následující položky:

- Aplikační programové vybavení umožňující sledování provozních parametrů letounů a jednotlivých agregátů a plánování údržby a oprav.
- Jedna sada civilních sedaček.
- Databáze navigačního systému letounů, která je pořizována z běžných výdajů.
- Hot-line pro technickou podporu, t.j. možnost řešení aktuálních technických problémů v nepřetržitém provozu.
- Systém umožňující přenos dat na standardním radiokomunikačním kanálu na všech letounech.
- Brýle nočního vidění, jejichž nákup lze provést samostatnou zakázkou využitím domácích dodavatelů.
- Sada speciálního vybavení pro shoz nákladů z paluby letounů za letu.

- Byly redukovány výdaje související se školením personálu u výrobce (ubytování, doprava) a redukován byl rozsah pozemního zabezpečovacího vybavení.
- Ze smlouvy nebyly hrazeny náklady na instruktora létání a zástupce výrobce poskytujícího technickou pomoc.
- Část nákup náhradních dílů byla přesunuta do běžných výdajů uživatele a nebyla realizována prodloužená záruka (standardní nabízená záruční doba výrobce je 1 rok prodloužená pak dva roky za finanční úhradu).

Finanční objem nedodaných položek je 340 až 350 mil. Kč v závislosti na směnném kurzu.

Provoz letounů CASA C-295M pokrývá Smlouva na servisní podporu v celkovém objemu 982,3 mil Kč, která je smlouvou rámcovou uzavřenou na dobu 4 let v souladu se specifikací uživatele a zahrnuje i některé výše uvedené nedodané položky, zejména pak náhradní díly a technickou pomoc. Tento postup reagoval na výši alokovaných prostředků pro danou akci.

Pořízení a modernizace vrtulníků

Změnami programu došlo k redukci jeho cílů. Nebyly modernizovány vrtulníky z původní výzbroje AČR, ale mělo být modernizováno všech 26 vrtulníků Mi-171Š a Mi-35 dodaných v rámci dohody o deblokaci ruského dluhu. V roce 2006 však MO od záměru modernizovat vrtulníky Mi-35 upustilo.

Provádět změny dokumentace program reprodukce majetku ve výši účasti státního rozpočtu, nebo parametrů, umožňuje Správci kapitoly MO vyhláška č. 560/2006 Sb., ve znění vyhlášky č. 11/2010 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku. Tím jsou vytvořeny podmínky v oblasti programového financování pro reakci na skutečné potřeby a skutečné zdroje. S rozšířením věcných, časových a finančních parametrů, které reagovaly na aktuální potřeby AČR, Ministerstvo financí souhlasilo. Ministerstvo financí každou úpravu programů reprodukce majetku schvaluje, a pokud by tato změna nebyla v souladu se zákonem a vyhláškou má právo navrženou změnu neschválit, nebo rozhodnout o vzniku nového programu.

Pořízení lehkých obrněných vozidel IVECO

MO při zadání veřejné zakázky využilo výjimky ze zákona o veřejných zakázkách s odůvodněním, že předmětem zakázky je vojenský materiál, jehož pořízení je nutné k zajištění obrany a bezpečnosti státu.

Cílem nebylo pořízení techniky za využití výjimky ze zákona o veřejných zakázkách a neprovedení veřejné obchodní soutěže, ale dosáhnout maximální ochrany osob nasazovaných na plnění úkolů v zahraničních operacích a pořídit lehké obrněné vozidlo, které by odpovídalo standardům Severoatlantické aliance a technice stejné kategorie používané ostatními spojenci. Záměrem byla i určitá unifikace dané techniky v místech jejího bojového nasazení.

Pořízení dělostřeleckého radiolokátoru a trenažéru ARTHUR

MO zdůvodňovalo pořízení dělostřeleckých střeleckých a vyhledávacích radiolokátorů ARTHUR zejména jejich nasazením do zahraničních operací, ale do ukončení kontroly NKÚ nebyl radiolokátor v zahraničí nasazen.

Projekt nákupu radiolokátorů ARTHUR nebyl nikdy řešen samostatně, bez návaznosti na celkovou koncepci rozvoje dělostřelectva AČR. Souběžně byly a jsou řešeny další modernizační a akviziční projekty zahrnující pořízení nových prostředků topograficko-geodetického zabezpečení pro zkvalitnění schopnosti dělostřelectva získat přesné podklady pro vedení rychlé a efektivní palby, modernizaci prostředků dělostřeleckého průzkumu SNĚŽKA a LOS (postupně plánovaná a odsouvaná pro nedostatek finančních prostředků po roce 2014), modernizaci raketometů a pořízení děl s ráží a dosahem podle standardů Severoatlantické aliance (raketometry byly vyřazeny z výzbroje v roce 2010 a nákup děl je odsouvan pro nedostatek finančních prostředků až po roce 2017), modernizaci meteorologického prostředku SONDA, určeného k sondování atmosféry pro potřeby dělostřelectva, obměnu a nákup nových souprav dělostřeleckého průzkumu pro předsunuté dělostřelecké pozorovatele.

Nadále je plánován a prováděn výcvik obsluh radiolokátorů ARTHUR v nezměněné intenzitě s využitím vojenských cvičení s ostrou střelbou děl a minometů, jako vrcholné formy praktického výcviku. Cílem výcviku je pokračovat v přípravě personálu k bojovému nasazení a udržení úrovně připravenosti personálu.

Nasazení systémů ARTHUR do zahraniční operace, konkrétně do Afganistanu (ISAF), bylo připravováno na přelomu let 2008–2009 a 2009–2010 celkem dvakrát, jednotka byla úspěšně certifikována podle metodiky Severoatlantické aliance, ale z rozhodnutí politické reprezentace ČR a složek velení aliance nebyly systémy ARTHUR do zahraniční operace nasazeny a v současnosti není ze strany aliance žádný takový požadavek vznesen. V rámci záměru je plánováno vyčlenění radiolokační jednotky ARTHUR do Sil rychlé reakce Severoatlantické aliance (NATO Response Force) v roce 2015.

Pořízení středních terénních automobilů (dále jen „ATS“)

MO nakoupilo 588 ATS ve speciálních modifikacích, které dostatečně nezdůvodnilo. Touto úpravou se navýšila cena jednoho automobilu o cca 500 tis. Kč, což při zrealizované dodávce činilo cca 294 mil. Kč.

Počet pořizovaných automobilů byl měněn na základě vývoje zdrojového rámce a současně bylo ze strany uživatele, t.j. AČR, reagováno na měnící se počty a složení jednotek a útvarů. Z tohoto hlediska je nutné nahlížet na změny pořízených počtů vozidel jako na krok vynucený uvedenými okolnostmi.

V důsledku restriktivních opatření byl úplně zrušen nákup speciálních nástaveb na podvozku TATRA. Tímto postupem ovšem nebyl splněn celkový cíl projektu přezbrojení AČR novými ATS, tj. komplexní obměna zastaralých automobilů Praga PV3S. V současné době AČR nadále provozuje cca 750 ks speciální techniky (spojovací, chemická, ženíjná, zdravotnická, přepravníky minometů, valníky s hydraulickou rukou, štábní automobily, apod.) na těchto zastaralých a nevyhovujících podvozcích.

Potřeba úprav na kabině, provedených opancěrováním její podlahy a montáží točny pro lafetaci zbraně, byla řádně zdůvodněná v technicko-taktických požadavcích. Požadavky se postupně vyvíjely a měnily s ohledem na potřeby budoucích uživatelů. Od prvotního požadavku realizovat nákup automobilu v komerčním provedení se vlivem změn ve vedení bojové činnosti a použití jednotek na bojišti, postupně dospělo k rozhodnutí pořídit vozidlo s určitou úrovní balistické ochrany kabiny, s možností jeho dozbrojení a s dalšími úpravami. Pancéřová podlaha a další technické úpravy kabiny umožňují v případě potřeby její celkové z odolnění dalším přídatným pancéřováním.

V současné době jsou provozována všechna vozidla, která byla v rámci programu pořízena. Vozidlo TATRA T810-KP (kontejnerová příčka) je v podmínkách AČR využitelné. Záměrem je na tento automobil umístit kontejnerovou úpravnu vody a na její pořízení byl již zpracován uživatelský požadavek akviziční potřeby.

Pořízení speciálních modifikací automobilů TATRA nebylo samoúčelné, ale bylo výsledkem podrobného zhodnocení potřeb. Dne 26. února 2004 byl Kolegiem MO projednán materiál „Cílový stav v zabezpečení pořízení ATS“, ve kterém byla projednána struktura modifikací vozidel, jejich takticko-technické požadavky a schváleny cílové počty po snížení zdrojového rámce resortu. Na základě tohoto jednání byly dopracovány takticko-technické požadavky pro jednotlivé modifikace vozidel, které byly před schválením projednány ve vnitroresortním připomínkovém řízení. Veškerá vnitroresortní stanoviska byla kladná a vycházela z požadavků a závazků ČR vůči Severoatlantické alianci k zabezpečení účasti v zahraničních operacích. Proto se i ostatní vojenská zabezpečovací technika začala do AČR dodávat v zodolněném provedení, např. i automobily osobní terénní typu Land Rover.

MO upravilo takticko-technické požadavky (zodolnění kabiny a montáž točny pro lafetaci zbraně), aby mohlo využít výjimky uvedené v ustanovení zákona pro vojenský materiál v souladu s ustanovením Smlouvy o ES.

Zástupci Evropské komise byli dne 29. září 2005 informováni o charakteru dodávek ATS do AČR zařazených do kategorie vojenský materiál pro zajištění podstatných zájmů bezpečnosti státu. Podaný komentář zástupci přijali a nevznegli žádné připomínky. Způsob zadání byl schválen usnesením vlády. Nové znění takticko-technických požadavků týkajících se pouze částečného zodolnění kabiny a přípravy kabiny pro případnou montáž prvků přídatného pancéřování vycházelo z potřeby vysílat do zahraničí k plnění úkolů kteroukoliv jednotku s její organickou výzbrojí a technikou.

V dané věci vyžádalo MO stanovisko ke způsobu zadání u Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a současně zadalo právní rozbor nezávislé advokátní kanceláři. Ani jedno ze stanovisek, resp. rozborů nebylo negativní. Proto MO zpracovalo materiál pro jednání vlády k rozhodnutí o způsobu zadání. Vládě byly předloženy všechny možné varianty pořízení ATS v souladu se zákonem o veřejných zakázkách. Vláda svým unesením uložila zadat pořízení ATS v souladu s výjimkou ze zákona a MO postupovalo při realizaci projektu podle tohoto usnesení.

III. Závěr

Zjištění NKÚ neobsahují skutečnosti, že by bylo shledáno u resortu MO porušení rozpočtové kázně ani jiné závažné porušení právních norem, které by zakládalo podezření z trestné činnosti.

V žádném kontrolovaném případě pořizování vybrané techniky nebylo NKÚ konstatováno porušení zákona o zadávání veřejných zakázek.

Ze závěrů NKÚ vyplývá, že rozhodující zjištění jsou v koncepční a plánovací oblasti resortu MO. Zejména je upozorňováno na absenci analýz výchozího stavu a určení cílového stavu jako základních informací pro stanovení jakou techniku AČR skutečně potřebuje pro naplnění cílů, nedostatečné zdůvodnění potřeb, absence finančního a časového rámce a příliš obecné určení nakupované techniky a výzbroje.

Je nutné vzít v úvahu, že všechny akce kontrolované NKÚ byly realizované v podmínkách nestability veřejných rozpočtů a jejich soustavného omezování. Tato skutečnost vyvolala několikrát změny koncepcí resortu i jednotlivých druhů vojsk AČR. Omezování zdrojů vyvolalo rušení části útvarů a jednotek, jejich reorganizace i omezení ambicí.

Pro rozvoj všech složek AČR byly od počátku zpracovány dokumenty (koncepce z roku 2002 a 2003), které představovaly v procesu strategického řízení MO soubor objektivních a komplexně promyšlených záměrů sloužících jako podklad pro přijetí rozhodnutí k naplnění strategických cílů a obsahovaly i zmiňovanou analytickou část. V této obecné rovině si koncepční materiály nekladly za cíl konkrétně specifikovat přesný počet technických prostředků včetně typů. Tento krok byl předmětem dalšího plánovacího procesu. Změny vedoucí ke snížení plánovaných ambicí, schopností, kapacit a počtů veškeré zamýšlené nové techniky byly vynuceny opakovaným snižováním zdrojů a nezanedbatelný vliv měly i nové zkušenosti získané v jednotlivých zahraničních operacích, zvláště v oblasti zajištění bezpečnosti obsluh, které bylo možné aplikovat do požadavků v průběhu přípravy jednotlivých operací.

Dlouhodobá nejistota zdrojového rámce vyúsťující do změn koncepcí, spojená s úpravami požadavků ze strany budoucího uživatele, měla za následek i řadu úprav akcí z důvodu řešení potřeb před ukončením životnosti nahrazované techniky. Tento stav vyústil i ve zdánlivé zmaření některých akcí v tom, že navazující akce byly pozastaveny, a s tím související okamžité nevyužití dříve pořízené techniky vyvolává řadu pochybností o účelnosti jejího nákupu v daném čase. Požadavek na zvýšení bezpečnosti obsluh souvisel i s navýšením ceny u části pořizované techniky.

Všechny změny a úpravy projektů se odráží v programové dokumentaci, a tudíž tato dokumentace reálně doznává řady úprav a změn. Veškeré úpravy a změny programové dokumentace byly řádně doloženy a schváleny Ministerstvem financí.

Rozhodující opatření bude resort MO směřovat do koncepční a plánovací činnosti.

Provede analýzu trendů vývoje u používané vojenské výzbroje a techniky nasazované zahraničními partnery k plnění společných operačních úkolů v zahraničí. Na základě této analýzy stanoví jednotlivé parametry a vlastnosti pořizovaného vojenského materiálu, a to formou takticko-technických požadavků nebo specifikací pořizovaného majetku.

Při plánování modernizačních a přezbrojovacích projektů AČR bude resort MO vycházet z dlouhodobého výhledu reálných potřeb AČR, vycházejících z životního cyklu pořizovaného majetku, tj. u většiny vojenských vozidel cca 30 let. Vždy bude pracováno minimálně se střednědobým výhledem.

Takticko-technické požadavky budou zpracovávány podle předpokládaného nasazení a plnění úkolů techniky, schvalovány na základě kladných vyjádření organizačních celků MO a náčelníka Generálního štábu AČR a vždy budou zohledňovat předpokládané úkoly a závazky AČR.

Zakázky bude dozorovat v resortu MO nezávislý Úřad dohledu nad akvizicemi MO. Způsob zadání zakázky a její předmět tvořený vojenským materiálem v rámci plánovaných modernizačních projektů, projedná zadavatel formou oponentních řízení s nezávislými odbornými právníckými osobami. Současně bude legislativně upraven vztah zadavatele vůči Úřadu dohledu nad akvizicemi MO.

V případě rozporných, nebo nejednoznačných stanovisek ke způsobu zadání u základních modernizačních projektů AČR budou tyto předkládány vládě k rozhodnutí a schválení způsobu zadání.

Programy reprodukce majetku budou zpracovávány na kratší časové období, ve kterém se neprojeví opakované snižování zdrojových rámců resortu, a tím i nutné úpravy a snižování potřeb. Správce kapitoly MO stanoví jednoznačná pravidla pro zpracovávání dokumentace programů reprodukce majetku v novém Integrovaném informačním systému Státní pokladny. Dopracována bude plánovací dokumentace, ve které bude vytvořena stabilní oblast investičních výdajů, týkajících se reprodukce majetku.

Resort MO vyhodnotí plnění opatření k nápravě stavu a s výsledkem seznámí vládu do 31. ledna 2012.